

Samordningskansliet
Helge Jonsson
Tfn:
E-post: helge.jonsson@regionjh.se

2019-04-25

PM Gemensam nämnd för upphandling

Regelverk

Gemensam nämnd

Gemensam nämnd regleras i kommunallagen (KL).

Enligt 3 kap. 4 § KL ska fullmäktige tillsätta de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens eller landstingets uppgifter enligt särskilda författningar och för verksamheten i övrigt.

Enligt 9 kap. 19 § KL får fullmäktige besluta att en nämnd ska vara gemensam med en annan kommun eller ett annat landsting.

Enligt 9 kap. 20§ tillsätts en gemensam nämnd i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen och ingår i denna kommuns eller detta landstings organisation.

Enligt 9 kap. 21§ får kommuner och landsting genom en gemensam nämnd fullgöra uppgifter enligt 3 kap. 4 §. En gemensam nämnd får fullgöra uppgifter för vilka det enligt lag eller annan författning ska finnas en eller flera nämnder i varje kommun eller landsting. Uppgifter som kommun- eller landstingsstyrelsen har vid höjd beredskap enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap får dock inte fullgöras av en gemensam nämnd.

Enligt 9 kap. 22 § ska en gemensam nämnds uppgifter närmare preciseras i en överenskommelse mellan de berörda kommunerna och landstingen.

Enligt 9 kap. 23 § ska det som gäller för en nämnd enligt denna lag om inget annat sägs, även tillämpas för en gemensam nämnd.

Enligt 9 kap. 30 § får en gemensam nämnd utöver vad som anges i 7 kap. 5 §, även under samma förutsättningar uppdra åt en anställd i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att besluta på nämndens vägnar.

Enligt 9 kap. 31 § KL får, om en gemensam nämnd med stöd av 7 kap. 5 § uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdrar åt en annan anställd inom kommunen eller landstinget eller i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att fatta beslutet.

Enligt 9 kap. 33 KL ska reglementet för en gemensam nämnd antas av fullmäktige i var och en av de samverkande kommunerna eller landstingen.

Avtalssamverkan

Enligt 9 kap. 37 § KL får en kommun eller ett landsting ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller ett annat landsting (avtalssamverkan). Sådan avtalssamverkan hindras inte av kravet i 2 kap. 1 § på anknytning till kommunens eller landstingets område eller dess medlemmar.

Kommuner och landsting får inom ramen för avtalssamverkan, med de begränsningar som följer av 6 kap. 38 §, komma överens om att uppdrar åt en anställd i den andra kommunen eller i det andra landstinget att besluta på kommunens eller landstingets vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. I så fall tillämpas 7 kap. 4–8 §§.

Om det i annan lag eller författning finns bestämmelser som avviker från denna paragraf, tillämpas de bestämmelserna. SFS 2018:569

Avtal regleras av avtalslagen. Avtalslagen tillämpas i den mån inget annat avtalats.

Bedömning

Gemensam nämnd

Gemensam nämnd kan användas för samarbeten mellan kommuner och regioner. En förutsättning är att nämndens verksamhet är kompetensenlig för samtliga kommuner och regi som ingår i nämnden. Kompetensfrågan avgörs utifrån de uppgifter som nämnden har.

Nämndens uppgifter formuleras av fullmäktige i de kommuner och regioner som är medlemmar i nämnden. Uppdraget måste formuleras på ett så tydligt sätt att nämnden vet vad den har för uppdrag.

Nämnden ska bedriva sin verksamhet utifrån det uppdrag som den fått av fullmäktige och som har beskrivits i nämndens reglemente. Nämnden fattar beslut om sin verksamhet inom ramen för detta. Medlemmarna och värdkommunen kan inte påverka detta på annat sätt än vad gäller en vanlig nämnd, d v s med fullmäktigebeslut om ändringar i reglementet.

Ansvarsprövning av nämnden och nämndens ledamöter görs av var och en av medlemmarnas fullmäktige.

Nämndens uppdrag och omfattning preciseras i ett avtal mellan de kommuner och regioner som ingår i nämnden. I avtalet ska också regleras hur nämndens verksamhet ska finansieras. Där ska också regleras vilken kommun eller landsting som ska vara värd för nämnden.

Att göra upphandlingar till den egna verksamheten (interna tjänster) är kompetensenligt för var och en av kommunerna och för landstinget och det är, enligt min bedömning, fråga om samma kompetens. Det är därför möjligt att lägga verksamheten i en gemensam nämnd.

Avtalssamverkan

Alternativ samverkansform kan vara avtalssamverkan. Avtalet har den begränsningen att det är avtalet som reglerar förhållandet mellan kommunerna och regionen. Delegering av beslutsrätt mellan avtalsparterna är möjligt och sådana beslut ska rapporteras till den part som delegerat beslutsrätten. Reglerna innebär att lokaliseringsprincipen inte gäller.

Avtalssamverkan förutsätter att den uppgift som man samverkar om inte ska upphandlas enligt LOU. Tjänst som upphandlingsverksamhet är verksamhet som omfattas av krav på upphandling enligt LOU. Om man kompletterar tjänsten med delegering av beslutsrätt torde det innebära att den inte omfattas av krav på upphandling eftersom den då inte kan utföras av annan än kommun eller region eftersom beslutsrätt endast kan delegeras till annan kommun eller region.

Antal nämnder

Varje ny nämnd är förenade med grundkostnader för administration. Det är därför en fördel med få nämnder. Med tanke på att det är samverkan kring interna funktioner bör det inte vara någon nackdel med en nämnd.

Det finns nu två gemensamma nämnder mellan regionen och kommunerna, en för upphandling av sjukvårdsprodukter mm och en för samverkan inom drift, service, utveckling samt specialistfunktioner. Den förra måste anpassas genom ändring i avtal och reglemente och gäller lika för deltagande kommuner. Den andra kan få kompletterande uppgifter genom avtal mellan en eller flera medlemmar i nämnden. Vilken lösning som är bäst får utredas närmare.